

Кәсіптік стандарт: «Музыкалық театр әртісі»

1-ші тарау. Жалпы ережелер

1. Кәсіптік стандарттың қолдану аясы:

2. Осы кәсіптік стандартта мынадай терминдер, анықтамалар мен қысқартулар қолданылады:

1) Актерлік психотехника – психология саласы, оның мәні психологияны практикалық мәселелерді шешуге қолданылады, негізінен адамның еңбек қызметімен байланысты; мазмұны мен әдістері бойынша еңбек психологиясымен сәйкес келеді.

2) Актерлік тренинг – актерлік (сахналық) қиялды, қатты және мәнерлі сөйлеуді, ым-ишара мен қозғалыстардың мәнерлілігін, бейнеге ену қабілетін, актер үшін (сахнада немесе өмірде) басқа да маңызды қабілеттер мен дағдыларды дамытатын тренинг

3) Қоршау – көлемі немесе орналасуы бойынша алдағы қойылымның болашақ декорациялары мен реквизиттеріне ұқсайтын заттар тобы

4) Драма театры – опера және балет, қуыршақ театры және пантомимамен қатар театрдың негізгі түрлерінің бірі болып табылады

5) Жанр – қақтығысты шешу тәсілі. Түрлері: негізгі (драма, комедия, трагедия). Аралас (траги-фарс, трагикомедия, мелодрама)

6) Кино өнері – кинематографияға негізделген көркем шығармашылықтың бір түрі

7) К.С. Станиславскийдің қимыл іс-әрекеттер әдісі – актердің белгілі бір эмоционалдық күйге сәйкес келетін физикалық қозғалыстарды орындауы

8) Музыкалық спектакль – әсерлі синтетикалық қойылым

9) Музыкалық театр – музыканы пайдалана отырып, тарихи және заманауи сахналық формалардың шектеусіз ауқымы

10) Рөлдің маңызды міндеті – қойылым, актер бейнесі немесе спектакль қойылған басты мақсатты білдіру үшін К.С.Станиславскийдің енгізген термині. Термин театр тәжірибесінде кең тараған және уақыт өте келе ең жоғары мақсатқа қол жеткізу қажет деген басқа мағынаға ие болды.

11) Актер шығармашылығының жүйелік теориясы – К.С. Станиславский жасаған актер шығармашылығының жүйелік теориясы-актердің физикалық іс-әрекетіндегі психотехника элементтерінің өзара әрекеттесуінің теориялық негіздемесі

12) Өтпелі әрекет – ең маңызды міндетке жету жолындағы кедергілерді жеңу (К.С. Станиславскийдің термині, «Іс-әрекет сызығы әртүрлі моншақтардың жібі сияқты барлық элементтерді бір-бірімен байланыстырады және оларды ортақ маңызды міндетке бағыттайды»

13) Сөзбен әрекет/әсер ету – серіктестің санасына оны қайта құру, оны әрекет ететін тұлға мүддесіне «бейімдеу» (зейінге, сезімге, қиялға, есте сақтауға, ойлауға және ерік-жігерге әсер ету) әсер ету тәсілі.

14) Оқиғаны тиімді талдау – К.С.Станиславский әзірлеген пьесамен жұмыс істеу әдісі. Адамның ішкі күйі, оның ойлары, тілектері, көзқарастары сөзбен де, белгілі бір физикалық мінез-құлықпен де көрсетілуі керек. Әдісті М.О.Кнебель және Г.А.Товстоноговта егжей-тегжейлі сипатталған.

15) Қойылымның К.С. Станиславский ұсынған темпо-ритмі – қойылымның орындау қарқыны мен ырғағының синтезі; көтерілу немесе құлдырау, үдету немесе баяулату, сахналық әрекеттің бірқалыпты немесе жылдам дамуы.

3. Осы кәсіптік стандартта мынадай қысқартулар қолданылады

1) ҰБШ – Ұлттық біліктілік шеңбері

2) СБШ – Салалық біліктілік шеңбері

3) ЭҚЖЖ – Экономикалық қызмет түрлерінің жалпы жіктеуші

4) БТБА – Бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығы

5) БА – Біліктілік анықтамалығы

6) ББХСК – Білім берудің халықаралық стандартты классификациясы

7) Т.Қ. Жүргенов ат. ҚазҰӨА – Т.Қ. Жүргенов атындағы Қазақ ұлттық өнер академиясы

8) МКҚК – Мемлекеттік коммуналдық қазыналық кәсіпорын

9) РМҚК – Республикалық мемлекеттік қазыналық кәсіпорын

2-ші тарау. Кәсіптік стандарттың паспорты

4. Кәсіптік стандарттың атауы: Музыкалық театр әртісі

5. Кәсіптік стандарттың коды: R90011104

6. ЭҚЖЖ секциясын, бөлімін, тобын, сыныбын және кіші сыныбын көрсету:

R Өнер, ойын-сауық және демалыс

90 Шығармашылық, өнер және ойын-сауық саласындағы қызмет

90.0 Шығармашылық, өнер және ойын-сауық саласындағы қызмет

90.01 Өртістік қызмет

90.01.1 Театр қызметі

7. Кәсіптік стандарттың қысқаша сипаттамасы: Театр қызметі: - театрлық қойылымдарды, опералық спектакльдерді қою және көрсету: театр труппаларының қызметі

8. Кәсіптер карточкаларының тізімі:

1) Музыкалық театр әртісі - 8 СБШ-нің деңгейі

2) Музыкалық театр әртісі - 4 СБШ-нің деңгейі

3) Музыкалық театр әртісі - 6 СБШ-нің деңгейі

4) Музыкалық театр әртісі - 7 СБШ-нің деңгейі

3-ші тарау. Кәсіптер карточкалары

9. Кәсіптің карточкасы «Музыкалық театр әртісі»:			
Топтың коды:	2655-0		
Қызмет атауының коды:	2655-0-006		
Кәсіптің атауы:	Музыкалық театр әртісі		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	8		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	«Мемлекеттік мәдениет ұйымдары басшыларының, мамандарының және басқа да қызметшілері лауазымдарының үлгілік біліктілік сипаттамаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Мәдениет және спорт министрінің 2017 жылғы 17 шілдедегі № 209 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2017 жылы 17 тамызда № 15495 болып тіркелді. Ойын-сауық және театрлық ойын-сауық ұйымдардың (театрлар, концерттік ұйымдар, цирктер) директоры; Ойын-сауық және театрлық ойын-сауық ұйымдар (театрлар, концерттік ұйымдар, цирктер) директорының орынбасары; Ұйым (клубтар, мәдениет және демалыс парктері, мәдениет үйлері мен сарайлары, халық шығармашылығы орталықтары (үйлері) және басқалары) басшысы; Ұйым (клубтар, мәдениет және демалыс парктері, мә		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары оқу орнынан кейінгі білім (PhD докторантура, PhD дәрежесі, осы саладағы PhD дәрежесі, ғылым кандидаты, ғылым докторы)	Мамандық: Өнер	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:			
Формалды емес және информталы біліммен байланыс:			
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	2652-5-006 Хор әртісі 2652-5-012 Опера әншісі 2652-5-008 Театрдың (опера және балет, музыкалық комедия, музыкалық-драмалық) әртіс-вокалисі (солисі) 2652-5-009 Музыкалық комедия және эстрада әртісі-вокалист 2655-0-005 Мимикалық ансамбль әртісі 3439-0-002 Миманс әртісі 2652-5-007 Әртіс-вокалист (опера және камерлық)		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Дирижер мен режиссердің жетекшілігімен әртүрлі жанрдағы (опера, оперетта, мюзикл және т.б.) музыкалық спектакльдерде партияларды (рөлдерді) дайындайды және орындайды.		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Шығармашылық, білім беру және/немесе әкімшілік қызмет шеңберінде театр өнерінің мақсаттары мен міндеттерін зерттеудің, талдаудың, негіздеудің ғылыми негіздері мен әдіснамасын қолдану	
	Қосымша еңбек функциялары:		
Еңбек функциясы 1: Шығармашылық, білім беру және/немесе әкімшілік			

қызмет шеңберінде театр өнерінің мақсаттары мен міндеттерін зерттеудің, талдаудың, негіздеудің ғылыми негіздері мен әдіснамасын қолдану	Дағды 1: Актерлік және режиссура саласында әлеуметтанулық зерттеудің ғылыми әдіснамасын меңгеру	Машықтар: 1. Әлеуметтану мен өнер теориясының өзекті мәселелері бойынша әлеуметтік зерттеулерді жүргізе асыру. 2. Өзінің мәдени тәжірибесі мен өнер әлеуметтануы саласындағы жаңа білім арасындағы байланысты таба білу.
		Білімдер: 1. Тарихи маңызы бар өнер теорияларының күшті және әлсіз жақтарын танып, оларды қазіргі уақытқа дұрыс қолдану.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 2: Театр өнерінің даму тенденцияларын талдау, осы процестің қазіргі кезеңдегі ерекшеліктерін анықтау	Машықтар: 1. Актерлік өнер мен режиссура саласындағы зерттеу әдістерін өз бетінше меңгеру немесе дамыту. 2. Ғылымның қазіргі даму кезеңінде зерттелетін негізгі көзқарас-әдістемелік проблемаларды талдап, нәтижелерін кәсіби қызметте пайдалану. 3. Театр драматургиясы шығармаларының көркемдік құндылығын тану, бағалау және негіздеу.
		Білімдер: 1. Актерлік және режиссерлік өнердің дамуындағы қазіргі проблемалар мен тенденциялар және оларды бағдарлай білу. 2. Білім беру саласына философиялық және ғылыми көзқарастардың бірлігін тану.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Дағды 3: Ғылыми академиялық және кәсіби қарым-қатынас мақсатында ауызша және жазбаша қарым-қатынасты жүзеге асыру	Машықтар: 1. Құрастыру, рецензиялау, академиялық жазуды түзету, презентация, баяндамамен көпшілік алдында сөйлеу дағдыларын меңгеру.
		Білімдер: 1. Құрастыру, рецензиялау, академиялық жазуды түзету, презентация, баяндамамен көпшілік алдында сөйлеу принциптері мен әдістерін.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	Стратегиялық ойлау Көшбасшылық Өзіндік тиімділік Нәтижеге жеке жауапкершілік Басқарушылық шешімдерді әзірлеу және қабылдау Команда құру Қызметкерлерді ынталандыру және дамыту Желілік байланыс Мәдениет пен өнер саласындағы кең байланыстар Өзін-өзі дамыту Өзінің ғылыми-педагогикалық және шығармашылық деңгейін арттыру	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	6	Әртіс-Конферансье
	6	Қосалқы құрам / миманс / дубляж әртісі
	6	Драма және кино театр әртісі
	6	Сөйлеу жанрының әртісі
	6	Хор әртісі
6	Эстрадалық жанр әртісі	

6	Хореографиялық ұжым әртісі (түрлері мен бағыттары бойынша би ансамблінің әртісі)		
6	Әдіскер		
6	Бағдарлама қалыптастыру бойынша әдіскер		
6	Мәдени ұйымдастырушы		
6	Үйірме жетекшісі		
6	Шығармашылық ұжым жетекшісі		
6	Басшы / Меңгеруші мәдениет ұйымының құрылымдық бөлімшесі (клуб / басқару / студия / бөлім // секциялар / бөлімдер / цехтар / түсіру / труппа / топтар (оркестр, ансамбль, хор, балет, солистер)		
7	Көркемдік кеңестің төрағасы		
7	Көркемдік жетекші		
8	Мәдениет ұйымының директоры/ басшысы		
8	Ойын-сауық ұйымының директоры/ басшысы		
8	Қосымша білім беру ұйымының директоры/ басшысы		
8	Мәдениет ұйымының директордың / басшысының орынбасары		
8	Ойын-сауық ұйымы директорының / басшысының орынбасары		
8	Қосымша білім беру ұйымы директорының / басшысының орынбасары		
10. Кәсіптің карточкасы «Музыкалық театр әртісі»:			
Топтың коды:	2655-0		
Қызмет атауының коды:	2655-0-006		
Кәсіптің атауы:	Музыкалық театр әртісі		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	4		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	«Мемлекеттік мәдениет ұйымдары басшыларының, мамандарының және басқа да қызметшілері лауазымдарының үлгілік біліктілік сипаттамаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Мәдениет және спорт министрінің 2017 жылғы 17 шілдедегі № 209 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2017 жылы 17 тамызда № 15495 болып тіркелді. Өртіс-Конферансье; Хор әртісі; Театрдың (концерттік ұйымның, цирктің) қосалқы құрамының әртісі; Театр (опера және балет, музыкалық комедия, сатира, драма, музыкалық драма, қуыршақтар) әртісі, әртісі-жеке орындаушысы (вокалшысы); Кино актері; Бағдарлама қалыптастыру бойынша әдіскер; Мәдени ұйымдастырушы; Ұжым (үйірме) жетекшісі		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТжКБ (орта деңгейдегі маман)	Мамандық: Актерлік өнер	Біліктілік:
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:			
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:			
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:			
Қызметтің негізгі мақсаты:	Дирижер мен режиссердің жетекшілігімен әртүрлі жанрдағы (опера, оперетта, мюзикл және т.б.) музыкалық спектакльдерде партияларды (рөлдерді) дайындайды және орындайды.		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			

Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	<ol style="list-style-type: none"> Музыкалық партия-рөлдерін үйрену Көркем бейне жасау Репетициядағы кәсіби дағдыларды жетілдіру Музыкалық-театрлық сахналық жанрдағы шығармаларды талдау Концертмейстермен, дирижермен, режиссермен, балетмейстермен, партнермен және басқа да қатысушылар қатысатын қойылым тобымен шығармашылық қарым-қатынас
	Қосымша еңбек функциялары:	
Еңбек функциясы 1: Музыкалық партия-рөлдерін үйрену	Дағды 1: Дамыған және кәсіби деңгейде қойылған вокалдық дауыс аппаратын меңгеру	Машықтар:
		<ol style="list-style-type: none"> Анық дикцияны меңгеру. Дыбыс пен тыныс тірегін меңгеру. Дыбыс диапазонын кеңейту. Дауыстың жеңілдігі мен қозғалғыштығына жұмыс жасау. Вокалдық музыканың әртүрлі стильдерін орындау.
		Білімдер:
		<ol style="list-style-type: none"> Дұрыс ән айту тынысы туралы. Айқын дикция туралы. Резонаторлар туралы. Тыныс алу және интонация тазалығы жұмысының ерекшеліктерін. Вокалдық музыканың әртүрлі стильдерін.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 2: Вокалдық және актерлік өнерді органикалық түрде біріктіру	Машықтар:
		<ol style="list-style-type: none"> Жануарлар бейнелерін көрсету. Жаттығулар және этюдпен жұмыс жасау. Сөйлеудің, ән айтудың, бидің мәнерлі құралдарын біріктіру. Сахналық жұмыста актерлік шеберліктің бар немесе басқа элементтерін қолдану.
		Білімдер:
		<ol style="list-style-type: none"> Актер шеберлігінің негізгі элементтерін; - К.С.Станиславскийдің жүйелерін. «Ұсынылған жағдайларда сахнадағы органикалық әрекет» түсінігін.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Дағды 3: Сахна тілі өнерін меңгеру	Машықтар:	
	<ol style="list-style-type: none"> Дауыс пен сөйлеуді жаттықтыру және дамыту жаттығуларын орындау. Проза мен поэзия бойынша жұмыс жасау. Орфоэпия және дикция дағдыларын меңгеру. Мәтінге логикалық талдау жасау. 	
	Білімдер:	
	<ol style="list-style-type: none"> Сөйлеу аппаратының негізгі принциптерін. Айтылымның әдеби нормаларын. Прозалық және поэтикалық тіл ерекшеліктерін. 	
Дағдыны тану мүмкіндігі:	-	
Дағды 4: Ансамбль/ хор құрамында орындау дағдыларын меңгеру	Машықтар:	
	<ol style="list-style-type: none"> Әр түрлі ансамбльде/хорда вокалдық партияны орындау. 	
	Білімдер:	
	<ol style="list-style-type: none"> Ансамбль/хордың вокалдық партиясын. Негізгі музыкалық терминдерін. 	
Дағдыны тану мүмкіндігі:	-	

Еңбек функциясы 2: Көркем бейне жасау	Дағды 1: Актерлік құралдармен көркем бейне жасау әдістерін меңгеру	Машықтар: 1. Музыкалық-драмалық шығармалардан жеке, жұптық және топтық этюдтермен, үзінділермен, спектакльмен жұмыс жасау. 2. Бейне жасау жұмыстарында сөйлеу, ән айту, би билеудің мәнерлі құралдарын біріктіру.
		Білімдер: 1. К.С. Станиславскийдің жүйелерін. 2. Актердің ішкі және сыртқы техникасының элементтерін. 3. Музыкалық-драмалық спектакль жасау процесін.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 2: Актерлік тренингтердің әдістерін меңгеру	Машықтар: 1. Актерлік тренингтің түрлерін қолдау.
		Білімдер: 1. Актерлік тренингтердің практикалық негіздерін.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Еңбек функциясы 3: Репетициядағы кәсіби дағдыларды жетілдіру	Дағды 1: Музыкалық театр актерының кәсіби шеберлік дағдыларын меңгеру	Машықтар: 1. Өзіндік сахналық зейін, фантазия және қиялды меңгеру. 2. Музыкалық-драмалық шығарманың ұсынылған жағдайларда сахнада органикалық әрекет ету тәсілдерін меңгеру.
		Білімдер: 1. Өртістің мәнерлі сөзі, пластикалық, дауыстық құралдарын.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 2: Актердің кәсіби дамыған пластикалық дене аппаратының дағдыларын меңгеру	Машықтар: 1. Музыкалық-ритмикалық жаттығулар жасау. 2. Сахналық акробатиканың қимылдарын орындау. 3. Сахналық құлауды орындау. 4. Этюдпен жұмыс жасау.
		Білімдер: 1. Сахна қозғалысының негіздерін. 2. Сахналық акробатиканың негіздерін. 3. Еуропа халықтарының стиль этикетін. 4. Қазақ халқының этикетін.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 3: Сахналық костюм, гриммен жұмыс практикасының дағдыларын меңгеру	Машықтар: 1. Театрлық гримді пайдалану.
		Білімдер: 1. Гримнің анатомиялық негіздерін.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Еңбек функциясы 4: Музыкалық-театрлық сахналық жанрдағы шығармаларды талдау	Дағды 1: Музыкалық-театрлық сахналық жанрларды сахналау және актерлік талдаудың теория мен практикасын меңгеру
		Білімдер: 1. Музыка әдебиетін.
Дағдыны тану мүмкіндігі:		-
Дағды 2: Музыкалық- сахналық шығармаларын талдаудағы теориялық білімді меңгеру		Машықтар: 1. Жеңіл музыкалық формаларды талдау.

		Білімдер:
		1. Музыкалық шығармалардың қарапайым формаларының құрылымдарын.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Еңбек функциясы 5: Концертмейстермен, дирижермен, режиссермен, балетмейстермен, партнермен және басқа да қатысушылар қатысатын қойылым тобымен шығармашылық қарым- қатынас	Дағды 1: Шығармашылық ұжымда бірыңғай көркемдік ой шеңберінде жұмыс істеу қабілеті	Машықтар: 1. Қойылым тобымен шығармашылық қарым- қатынаста партия-рөлді орындау.
		Білімдер: 1. Концертмейстермен және режиссермен, қойылым тобы мүшелерімен жұмыс істеу негіздерін.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 2: Актерлік өнерде, өнердің аралас түрлері бойынша кәсіби сахналық дағдыларды қолдану қабілеті	Машықтар: 1. Пластика, ритмика, сахна тілі және қозғалыстың, бидің экспрессивті құралдарын қолдану.
		Білімдер: 1. Қойылым тобымен жұмыс істеу негіздерін.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Шыдамдылық Командада жұмыс істей білу Шығармашылық және шығармашылық Еңбексүйгіштік Еңбекке қабілеттілік Физикалық төзімділік Эмоционалды күйзелістерге төзімділік Жігерлік Төзімділік	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	4	Әртіс-Конферансье
	4	Қосалқы құрам / миманс / дубляж әртісі
	4	Драма және кино театр әртісі
	4	Сөйлеу жанрының әртісі
	4	Хор әртісі
	4	Эстрадалық жанр әртісі
	4	Хореографиялық ұжымның әртісі (түрлері мен бағыттары бойынша би ансамблінің әртісі)
	4	Бағдарлама қалыптастыру бойынша әдіскер
	4	Мәдени ұйымдастырушы
	4	Үйірме жетекшісі
	6	Әртіс-Конферансье
	6	Қосалқы құрам / миманс / дубляж әртісі
	6	Драма және кино театр әртісі
	6	Сөйлеу жанрының әртісі
	6	Хор әртісі
	6	Эстрадалық жанр әртісі
	6	Хореографиялық ұжымның әртісі (түрлері мен бағыттары бойынша би ансамблінің әртісі)
	6	Әдіскер
	6	Бағдарлама қалыптастыру бойынша әдіскер
6	Мәдени ұйымдастырушы	
6	Үйірме жетекшісі	
6	Шығармашылық ұжым жетекшісі	

	6	Басшы / Меңгеруші мәдениет ұйымының құрылымдық бөлімшесі (клуб / басқару / студия / бөлім // секциялар / бөлімдер / цехтар / түсіру / труппа / топтар (оркестр, ансамбль, хор, балет, солистер)	
11. Кәсіптің карточкасы «Музыкалық театр әртісі»:			
Топтың коды:	2655-0		
Қызмет атауының коды:	2655-0-006		
Кәсіптің атауы:	Музыкалық театр әртісі		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	6		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	«Мемлекеттік мәдениет ұйымдары басшыларының, мамандарының және басқа да қызметшілері лауазымдарының үлгілік біліктілік сипаттамаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Мәдениет және спорт министрінің 2017 жылғы 17 шілдедегі № 209 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2017 жылы 17 тамызда № 15495 болып тіркелді Өртіс-Конферансье; Хор әртісі; Театрдың (концерттік ұйымның, цирктің) қосалқы құрамының әртісі; Театр (опера және балет, музыкалық комедия, сатира, драма, музыкалық драма, қуыршақтар) әртісі, әртісі-жеке орындаушысы (вокалшысы); Кино актері; Әдіскер; Бағдарлама қалыптастыру бойынша әдіскер; Мәдени ұйымдастырушы; Ұжым (үйірме) жетекшісі; Клуб меңгерушісі; Бас әкімші (спектакльдерді, концерттерді, ц		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Өнер	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:			
Формалды емес және информталы біліммен байланыс:			
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	2652-5-006 Хор әртісі 2652-5-007 Өртіс-вокалист (опера және камерлық) 2652-5-008 Театрдың (опера және балет, музыкалық комедия, музыкалық-драмалық) өртіс-вокалисі (солисі) 2652-5-009 Музыкалық комедия және эстрада өртісі-вокалист 2652-5-012 Опера әншісі 2655-0-005 Мимикалық ансамбль әртісі 3439-0-002 Миманс өртісі		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Дирижер мен режиссердің жетекшілігімен әртүрлі жанрдағы (опера, оперетта, мюзикл және т.б.) музыкалық спектакльдерде партияларды (рөлдерді) дайындайды және орындайды.		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Музыкалық партия-ролдерін үйрену 2. Көркем бейне жасау 3. Репетициядағы кәсіби дағдыларды жетілдіру 4. Музыкалық- театрлық сахналық жанрдағы шығармаларды талдау 5. Концертмейстермен, дирижермен, режиссермен, балетмейстер, партнерлер және қойылым тобының басқа қатысушылармен шығармашылық қарым-қатынас 6. Сахналық қойылым жағдайында көрермен аудиториясымен қарым-қатынас 7. Репертуар жоспарларын және театрдың шығармашылық қызметінің басқа да мәселелерін талқылауға қатысу	
	Қосымша еңбек функциялары:		
Еңбек функциясы 1: Музыкалық партия-ролдерін үйрену			

	<p>Дағды 1: Дамыған және кәсіби деңгейде қойылған вокалдық дауыс аппаратын меңгеру</p>	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Кәсіби қойылған вокалдық дауыс аппаратының дағдыларын меңгеру. 2. Музыкалық сауаттылық және аспапта ойнау негіздерін меңгеру. 3. Ансамбльдік өн айту дағдыларын меңгеру. 4. Вокалдық партия-рөлді орындау кезінде вокалдық техниканың әртүрлі тәсілдерін қолдану. 5. Шығарманың/партияның көркемдік мазмұнын ашу. <p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Дауыс аппаратының құрылысын. 2. Дауыс аппаратының гигиенасы мен қорғалуына қойылатын талаптарды. 3. Вокалдық репертуарды
	<p>Дағдыны тану мүмкіндігі:</p>	<p>-</p>
	<p>Дағды 2: Вокалдық және актерлік өнерді органикалық түрде біріктіру.</p>	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Орындалатын партиялық рөлдің музыкалық-бейнелі мазмұнын жеткізе білу. 2. Бейненің дауыстық сипаттамасын жасау. 3. Музыкалық сахналық бейне жасай білу. <p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Актер шығармашылығы жүйесінің негізгі ережелері және К.С. Станиславскийдің физикалық әрекеттер әдісін. 2. Актерлік өнердің негізгі терминдері мен түсініктерін.
	<p>Дағдыны тану мүмкіндігі:</p>	<p>-</p>
	<p>Дағды 3: Сахналық сөйлеу өнерін меңгеруі</p>	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сахналық сөйлеудің негіздерін меңгеру. 2. Сөйлеу логикасының заңдылықтарын меңгеру. 3. Бейненің сөйлеу ерекшеліктерінің негіздерін меңгеру. <p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сөйлеу техникасын (артикуляция, дикция, тыныс алу, дауысты жүргізу). 2. Халықтың әдеби тілін. 3. Мәтінмен жұмыс істеу принциптерін.
	<p>Дағдыны тану мүмкіндігі:</p>	<p>-</p>
	<p>Дағды 4: Ансамбль/ хор құрамында орындау Дағдылар:ын меңгеру</p>	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Парақтан өн айту, өуендерді ауыстыру. 2. Ансамбльдік және хормен орындаудың вокалдық, ырғақ-интонациялық жаттығуларын меңгеру. <p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Шығармашылық іс-әрекет түрі ретінде вокалдық ансамбль орындауының ерекшелігін. 2. Түрлі жанрдағы, стильдегі және формадағы шығармалардың орындалу ерекшеліктерін.
	<p>Дағдыны тану мүмкіндігі:</p>	<p>-</p>
<p>Еңбек функциясы 2: Көркем бейне жасау</p>	<p>Дағды 1: Актерлік құралдармен көркем бейне жасау әдістерін меңгеруі</p>	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вокалдық партия-рөлде өз бетінше жұмыс істеу дағдыларын меңгеру. 2. Рөл партиясының көркемдік бейнесін жасау негізгі құралдарын меңгеруі.

		<p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> Музыкалық театр жанрында Қ.С. Станиславский жүйесінің қызмет етуінің негізгі ережелерін. Музыкалық театр өнерінің негізгі терминдері мен ұғымдарын. Музыкалық театрдың көрнекті шеберлері және театрдың/вокал мұғалімдерін. Театр өнерінің даму заңдылықтарын.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 2: Актерлік тренингтердің әдістерін меңгеру	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> Музыкалық театрда актерлік тренингтердің негізгі түрлері мен формаларын меңгеру. Музыкалық театрдың актердің психотехника негіздерін меңгеру. <p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> Музыкалық театрдағы актерлік психотехниканың теориялық және практикалық негіздерін.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Еңбек функциясы 3: Репетициядағы кәсіби дағдыларды жетілдіру	Дағды 1: Музыкалық театр актерының кәсіби шеберлік дағдыларын меңгеруі	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> Музыкалық театр актері шеберлігін репетицияда жан-жақты қолдана білу. Музыкалық сахналық бейнеге айнала білу. Партиялық рөлді іс-әрекет арқылы және партиялық рөлдің ең маңызды міндетін құра білу. Толық музыкалық сахналық бейне жасай білу. <p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> Тиімді партиялық-рөлдік талдау әдісінің негіздерін. Партиялық рөлді құрудың вокалдық принциптерін.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 2: Актердің кәсіби дамыған пластикалық дене аппаратының дағдыларын меңгеруі	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> Сахна қозғалысы, ырғақ, сахналық би, сахналық шайқас, акробатика негіздерін меңгеру. Қойылымның біртұтас көркемдік кеңістігі аясында актерлік топпен, концертмейстермен, хормен жұмыс. Сахналық қозғалыстарды таңдау арқылы образ жасау барысында импровизациялау. Музыкалық сахналық бейнені құру кезінде би шығармаларын орындау. <p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> Рөл бойынша жұмыс істеудің пластикалық әдістерін. Қойылымның мәдени-тарихи этикетін.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 3: Сахналық костюм, гриммен жұмыс практикасының дағдаларын меңгеруі	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> Театрлық гримді қолдану тәсілдерін меңгеру. Қойылымға арналған театрлық костюмді сауатты және орынды таңдай білу. <p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> Бет анатомиясы және театрлық грим негіздерін.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Еңбек функциясы 4: Музыкалық- театрлық сахналық жанрдағы шығармаларды талдау	

	Дағды 1: Музыкалық және театрландырылған сахналық жанрларды сахналау және актерлік талдаудың теориямен практикасын меңгеру	Машықтар: 1. Музыкалық-театрлық сахналық жанрлардың шығармаларына тиімді талдау жасау. 2. Музыкалық-театрлық сахналық жанрдағы шығармаларды актерлік талдау мен сахналық бейнелеудің негізгі тәсілдерін меңгеру. 3. Театр тарихы ақпаратымен жұмыс жасау.
		Білімдер: 1. Партияның/ рөлдің актерлік және вокалдық талдау бойынша теориясы мен практика негіздерін. 2. Әлемдік музыка театры дамуының негізгі кезеңдерін.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 2: Музыкалық сахналық шығармаларды талдауда теориялық білімге ие болу	Машықтар: 1. Сахналық шығармаларды талдауда музыкалық және теориялық білімдерді қолдану.
	Білімдер: 1. Әлемдік музыка театры тарихының негізгі кезеңдерін. 2. Музыкалық-театрлық сахналық жанрлардың ұлттық және шетелдік шығармаларын. 3. Музыкалық драматургия негіздерін.	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Еңбек функциясы 5: Концертмейстермен, дирижермен, режиссермен, балетмейстер, партнерлер және қойылым тобының басқа қатысушылармен шығармашылық қарым-қатынас	Дағды 1: Шығармашылық ұжымда бірыңғай көркемдік ой шеңберінде жұмыс істеу қабілеті	Машықтар: 1. Қойылым қоюшылардың (режиссер, дирижер, суретші, хореограф) идеясына негізделген вокалдық және актерлік құралдар арқылы көркем бейне жасау. 2. Кейіпкердің сыртқы және ішкі келбетін «партия – рөл – бейне» жүйесі деңгейінде жасау.
		Білімдер: 1. Музыкалық және театрлық сахналық жанрдағы шығармалардың музыкалық-поэтикалық мәтіні бойынша жұмыс заңдылығын.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 2: Өнердің аралас түрлері бойынша кәсіби сахналық дағдыларды қолдану қабілеті	Машықтар: 1. Музыкалық сахналық бейнені жасау кезінде пластикалық, ырғақ, сахна тілі мен қимыл, би өнерінің мәнерлі құралдарын пайдалану.
	Білімдер: 1. Музыкалық қойылымның дирижерімен, режиссерімен, балетмейстерімен, суретшісімен жұмыс істеу принциптерін. 2. Рөл бойынша жұмыс істеудің пластикалық, би әдістерін.	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Еңбек функциясы 6: Сахналық қойылым жағдайында көрермен аудиториясымен қарым-қатынас	Дағды 1: Көрермен аудиторияға әсер ету және белсенді ету	Машықтар: 1. Берілген музыкалық қойылымда сахнада болу тәсілдерін меңгеру. 2. Өзіндік сахналық зейінді ұйымдастырудың тәсілдерін меңгеру.
		Білімдер: 1. Қойылымдағы партияны/рөлді орындау жағдайында көрерменге әсер ету жолдарын.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Еңбек функциясы 7: Репертуар жоспарларын және театрдың		

шығармашылық қызметінің басқа да мәселелерін талқылауға қатысу	Дағды 1: Ағымдағы репертуарды жоспарлау	Машықтар: 1. Тәжірибеде музыкалық спектакльдер менеджменті технологияларын қолдану. 2. Театр репертуарын таңдауға қатысу. Білімдер: 1. Музыкалық театрдағы өндірістің негізгі мақсаттары мен міндеттерін. 2. Театрлық қызметті басқару негіздерін.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 2: Жаңа спектакль дайындау	Машықтар: 1. Сахналық репетицияларды қоршауларда өткізу. 2. Спектакльді дайындаудың барлық кезеңдерін – вокалдық партияны жаттаудан бастап бас репетициясы мен премьерға дейін өткізу. Білімдер: 1. Музыкалық спектакльдерді дайындау және шығару процестерін. 2. Спектакльдің сыртқы формасын құру процестерін.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Шыдамдылық Командада жұмыс істей білу Шығармашылық және шығармашылық Еңбексүйгіштік Еңбекке қабілеттілік Физикалық төзімділік Эмоционалды күйзелістерге төзімділік Креативтілік Толеранттылық	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	4	Әртіс-Конферансье
	4	Қосалқы құрам / миманс / дубляж әртісі
	4	Драма және кино театр әртісі
	4	Сөйлеу жанрының әртісі
	4	Хор әртісі
	4	Эстрадалық жанр әртісі
	4	Хореографиялық ұжым әртісі (түрлері мен бағыттары бойынша би ансамблінің әртісі)
	4	Бағдарлама қалыптастыру бойынша әдіскер
	4	Мәдени ұйымдастырушы
	4	Үйірме жетекшісі
	6	Әртіс-Конферансье
	6	Қосалқы құрам / миманс / дубляж әртісі
	6	Драма және кино театр әртісі
	6	Сөйлеу жанрының әртісі
	6	Хор әртісі
	6	Эстрадалық жанр әртісі
	6	Хореографиялық ұжымның әртісі (түрлері мен бағыттары бойынша би ансамблінің әртісі)
	6	Әдіскер
	6	Бағдарлама қалыптастыру бойынша әдіскер
6	Мәдени ұйымдастырушы	
6	Үйірме жетекшісі	
6	Шығармашылық ұжым жетекшісі	

	6	Басшы / Меңгеруші мәдениет ұйымының құрылымдық бөлімшесі (клуб / басқару / студия / бөлім // секциялар / бөлімдер / цехтар / түсіру / труппа / топтар (оркестр, ансамбль, хор, балет, солистер)	
	7	Көркемдік кеңестің төрағасы	
	7	Көркемдік жетекші	
12. Кәсіптің карточкасы «Музыкалық театр әртісі»:			
Топтың коды:	2655-0		
Қызмет атауының коды:	2655-0-006		
Кәсіптің атауы:	Музыкалық театр әртісі		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	7		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	«Мемлекеттік мәдениет ұйымдары басшыларының, мамандарының және басқа да қызметшілері лауазымдарының үлгілік біліктілік сипаттамаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Мәдениет және спорт министрінің 2017 жылғы 17 шілдедегі № 209 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2017 жылы 17 тамызда № 15495 болып тіркелді. Театрлық-концерттік ұйымдардың көркемдік жетекшісі		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары оқу орнынан кейінгі білім (магистратура, резидентура)	Мамандық: Өнер	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:			
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:			
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	2652-5-006 Хор әртісі 2652-5-007 Әртіс-вокалист (опера және камерлық) 2652-5-008 Театрдың (опера және балет, музыкалық комедия, музыкалық-драмалық) әртіс-вокалисі (солисі) 2652-5-009 Музыкалық комедия және эстрада әртісі-вокалист 2652-5-012 Опера әншісі 2655-0-005 Мимикалық ансамбль әртісі 3439-0-002 Миманс әртісі		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Дирижер мен режиссердің жетекшілігімен әртүрлі жанрдағы (опера, оперетта, мюзикл және т.б.) музыкалық спектакльдерде партияларды (рөлдерді) дайындайды және орындайды.		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Театрдың шығармашылық және халықаралық қызметінің нәтижелерін талқылауға қатысу	
	Қосымша еңбек функциялары:		
Еңбек функциясы 1: Театрдың шығармашылық және халықаралық қызметінің нәтижелерін талқылауға қатысу	Дағды 1: Бейненің актерлік іске асуы бойынша мәселелерін негіздеу мен зерттеудің ғылыми әдістемесін меңгеру	Машықтар:	
		1. Ғылыми әдістер мен принциптерді қолдану арқылы бейненің актерлік іске асуын зерттеу және түсіндіру. 2. Жүйелеу, талдау, зерттеу мақсатында ғылыми әдебиеттермен жұмыс істеу дағдыларын меңгеру.	
		Білімдер:	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-	

	Дағды 2: Актерлік өнерді талдаудың ғылыми әдістемесін меңгеру	Машықтар: 1. Әлемдік драматургияның жанрлары мен бағыттарының әртүрлілігін зерттеу. 2. Театр мәдениетінің жетістіктерін тарихи жағдайды білу негізінде бағалау.
		Білімдер: 1. Театр өнерінің әртүрлі салаларының көркемдік ерекшеліктері мен олардың тарихи негізділігін. 2. Театр өнері мен театр сынының даму тарихын. 3. Қазіргі театр мәдениетінің диалектикасын.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Тұтынушыға бағдарлану Белсенді азаматтық ұстаным Коммуникативтілік Дипломаттылық Әдептілік Уақытты сезіну Өзін-өзі ұйымдастыру	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	6	Әртіс-Конферансье
	6	Қосалқы құрам / миманс / дубляж әртісі
	6	Драма және кино театр әртісі
	6	Сөйлеу жанрының әртісі
	6	Хор әртісі
	6	Эстрадалық жанр әртісі
	6	Хореографиялық ұжым әртісі (түрлері мен бағыттары бойынша би ансамблінің әртісі)
	6	Әдіскер
	6	Бағдарлама қалыптастыру бойынша әдіскер
	6	Мәдени ұйымдастырушы
	6	Үйірме жетекшісі
	6	Шығармашылық ұжым жетекшісі
	6	Басшы / Меңгеруші мәдениет ұйымының құрылымдық бөлімшесі (клуб / басқару / студия / бөлім // секциялар / бөлімдер / цехтар / түсіру / труппа / топтар (оркестр, ансамбль, хор, балет, солистер)
	7	Көркемдік кеңестің төрағасы
	7	Көркемдік жетекшісі
	8	Мәдениет ұйымының директоры/ басшысы
	8	Ойын-сауық ұйымының директоры/ басшысы
	8	Қосымша білім беру ұйымының директоры/ басшысы
	8	Мәдениет ұйымы директорының / басшысының орынбасары
8	Ойын-сауық ұйымы директорының / басшысының орынбасары	
8	Қосымша білім беру ұйымы директорының / басшысының орынбасары	

4-ші тарау. Кәсіптік стандарттың техникалық деректері

13. Мемлекеттік органның атауы:

14. Әзірлеуге қатысатын ұйымдар (кәсіпорындар):

Астана қаласы әкімдігінің «Музыкалық жас көрермен театры» МКҚК

Жоба жетекшісі:

Алмас Әбілқасымұлы Шоман

E-mail: Shoman2008@mail.ru

Телефон нөмірі: +7 (778) 980 27 80

Орындаушылар:

Гизатова Г.Б. , +7 (701) 494 95 56, gbisen@list.ru

15. Кәсіптік біліктілік жөніндегі салалық кеңес:

16. Кәсіптік біліктілік жөніндегі ұлттық орган: -

17. «Атамекен» Қазақстан Республикасының Ұлттық кәсіпкерлер палатасы: -

18. Нұсқа нөмірі және шығарылған жылы: Нұсқа 1, 2022 г.

19. Болжамды қайта қарау күні: 20.12.2025 г.